

דף הסבר בנושא שמירת מצב (רטנציה) –

האגודה האורתודונטית בישראל

1. הצורך באמצעים לשמירת מצב לאחר סיום טיפול אורתודונטי פעיל

תזוזות שיניים היא על פי רוב תהליך פיזיולוגי טבעי הנמשך לאורך החיים, ומתרחש גם במטופלים אורתודונטיים וגם באלו שלא טופלו אורתודונטית. לצורך שימור תוצאות הטיפול, ברוב המקרים הרופא המטפל יבחר להשתמש באמצעי שמירת מצב (רטנציה) שיסייעו בהגבלת השינויים הללו. הקפדה על השימור, שימוש באמצעי שמירת המצב והתנהגות זהירה עימם, הכרחיים למזעור תזוזות השיניים במשך החיים וכל עוד מעוניינים בשימור התוצאה.

2. האמצעים הקיימים לשמירת מצב

א. קיבוע מודבק – קיבוע העשוי בדרך כלל מחוט מתכתי ומודבק בדבק מצידן הפנימי של השיניים הקדמיות. יתרונו של הקיבוע המודבק בכך שהוא אינו דורש מהמטופל מאמץ לזכור להשתמש בו. עם זאת, הקיבוע מחייב תשומת לב מהמטופל שלא לנגוס במאכלים קשים ולא להשתמש בקסמים קשיחים בין השיניים, מכיוון שאלו עלולים לנתק אותו מהשיניים, לגרום לפציעה או לעוות אותו, ובכך לגרום לתזוזת שיניים בלתי מבוקרת שאינה רצויה. כמו כן, קיבוע מסוג זה עלול להקשות על הניקוי היומיומי של השיניים ולעודד הצטברות אבנית, ולכן הוא מחייב ביקורים סדירים אצל השיננית.

ב. פלטה נשלפת – מכשיר המכסה את השיניים ועשוי מחומר פלסטי, לעיתים משולב מתכת. משך ההרכבה הנדרש הוא אישי לכל מטופל ונקבע על ידי הרופא. יתרונה של הפלטה בכך שהיא מאפשרת שמירה טובה על היגיינת הפה. עם זאת, לשימוש בפלטה נדרשת מחויבות של המטופל לשימוש במכשיר בכל משך הזמן שבו רוצים לשמור על התוצאה. יש להימנע ממצב שבו המטופל מחליט בעצמו לסיים את הרכבת הפלטה (גם במקרה שבו נמסרה פלטה בנוסף לקיבוע מודבק, כאמצעי שמירה נוסף וכגיבוי לקיבוע במקרה של ניתוק).

3. שימור אמצעי שמירת המצב

א. קיבוע מודבק – ניתן להשתמש במברשות בין-שיניות, קיסם מבריש גמיש ו/או בחוט דנטלי מיוחד (super floss) בסמוך לקיבוע מודבק. אין להשתמש בקסמים קשיחים באזור הקיבוע מכיוון שאלו עלולים לשבור אותו. יש להקפיד על ביקורת תקופתית אצל רופא שיניים וטיפול שיננית לתחזוקת ההגיינה האורלית, וכן על קבלת הנחיות לשימוש בעזרים בין-שיניים. ביקורות תקופתיות מאפשרות אבחון מוקדם של ניתוק דבק, שבר בקיבוע או כל תזוזה אחרת.

ב. פלטה נשלפת – יש לדאוג לניקיון מרבי של הפלטה כדי למנוע זיהומי פה, עששת ודלקות חניכיים. חובה לצחצח אותה לפחות פעם אחת ביום במברשת שיניים ולשטוף במי ברז קרים בלבד. אין לנקות את הפלטה במים חמים מכיוון שהיא עשויה מחומר פלסטי ועלולה להתעוות. יש להשתמש בטבליטות חיסוי שמיועדות לפלטות וניתנות לרכישה בבתי מרקחת, או להשרות את הפלטה אחת לתקופה בחומץ לסלט בריכוז 5%. כמו כן, יש לצחצח היטב את השיניים, החניכיים והחך הבא במגע עם המכשירים.

4. הצורך במעקב וביקורת לאחר הטיפול האורתודונטי

לאחר סיום הטיפול הפעיל, משך תקופת המעקב המומלץ אצל האורתודונט הוא שנה, בתדירות שתקבע על ידו. במהלך תקופה זו, אם המטופל השתמש בפלטה ובקיבוע ושמר עליהם לפי ההוראות, יבוצעו תיקונים באמצעי שמירת המצב ככל שיידרשו. לאחר שנה, כל מפגש או תיקון יהיו כרוכים בתשלום. גם פגישות הביקורת, שמומלץ לבצען אחת לשנה, יהיו כרוכות בתשלום.

5. אורך החיים של הפלטה והקיבוע

חשוב להקפיד על שלמות אמצעי שמירת המצב, שכן אי-הקפדה עלולה לגרום לתזוזות שיניים ולנסיגה מתוצאות הטיפול. אם חל נתק או שבר בקיבוע או שיש קושי בהרכבת הפלטה או שהיא אבדה או נשברה, יש להגיע בהקדם למרפאה. קושי בהרכבת הפלטה עלול להיגרם מהפסקה בשימוש בה ומעיד על תזוזות שיניים. אם חל נתק בקיבוע וברשותך גם פלטה שהותאמה לאותה הלסת שבה הודבק הקיבוע, יש להרכיב את הפלטה באופן רציף עד להגעה למרפאה. הסרה או חידוש של קיבוע לצורך טיפול משמר ו/או כל צורך רפואי אחר כרוכים בתשלום נפרד.

הפלטה והקיבוע, כמו כל מכשיר רפואי, אינם מחזיקים מעמד לעד. הם צפויים להידרש לתיקונים או להחלפה. תיקון קיבוע, אובדן פלטה ויצירת פלטה חדשה כרוכים בתשלום.

6. הרכבת פלטה ושימור קיבוע אינם מבטיחים היעדר תזוזות שיניים בעתיד

שינויים בעמדת השיניים והלסתות אחרי סיום הטיפול עלולים להתרחש גם אם ננקטים כל האמצעים העומדים לרשותנו, כולל אמצעים לשמירת המצב. תזוזה כזו תיתכן כתוצאה משינויים בגדילת הלסתות, שינויים מקומיים במשנן, הרגלים הקשורים בחלל הפה ועוד. אי לכך, ציפייה שתוצאות הטיפול יישמרו לעד אינה מציאותית. במקרה שחלים שינויים בעמדת השיניים או הלסתות ויש צורך בטיפול נוסף לתיקון המצב, הטיפול יהיה כרוך בתשלום בהתאם להיקף התיקון, משכו והמכשור שיידרש.

*** הכתוב לעיל הוא בגדר המלצות בלבד ואין בו כדי להחליף שיקול דעת מקצועי של הרופא המטפל.